

infra dicemus), eadem non oportuit, ut posset hominum cogitationes revelare, quia hoc est unum ex maximis miraculis quod in Scriptura sacra poni solet, ut maximum divinæ omnipotentiae signum. Dices: potuit cognoscere, etiamsi non esset aliis revelaturus. Sed contra, quia hujusmodi gratia non datur propter propriam perfectionem, sed ad utilitatem aliorum, et maxime ad confirmandam fidem, quæ utilitas non obtinetur, nisi aliis de hujusmodi gratia seu cognitione constet. Sicut in Christo Domino videmus sæpe verbis et factis ostendisse se cognoscere aliorum corda et cogitationes, ut hoc modo fidem sibi conciliaret, doctrinamque suam confirmaret. Sicut ergo eo tempore cætera signa Christo reservata sunt, et ideo *Joannes signum fecit nullum*, ita de hac gratia videtur existimandum. Alio vero sensu significat hæc gratia speciale donum ad discernendos motus a bono vel malo spiritu provenientes. Et hoc sensu, non dubito quin Joannes hanc gratiam habuerit. Maxime enim pertinet ad perfectionem spiritalis viri; et præsertim cum Joannes fuerit publicus concionator, et doctor ad quem consilii causa homines confugiebant, ut etiam ex Evangelio colligitur, Luc. 3, ubi eum interrogabant: *Quid ergo faciemus?*

6. *Gratia sermonis quomodo Joanni communicata.* — Quarto, de gratiis pertinentibus ad sermonem, non videtur dubium quin Joannes habuerit gratiam fidei, scientiæ et sapientiæ. Quoniam hæc in tanto concionatore valde fuerunt necessariae. Gratiam autem seu donum linguarum probabilius videtur non habuisse, tum quia prædicaturus non erat, nisi in regione Judæorum; tum quia hoc etiam fuisset quoddam miraculosum signum, quod non minus homines in admirationem raperet, quam cætera miracula, ut in Apostolis experientia docuit, Act. 2; ergo nec necessarium, nec conveniens fuit hoc donum communicari Joanni.

7. *Joannes miracula non patravit.* — Quinto de aliis duabus gratiis ad operationem pertinentibus expresse dicitur Joann. 10: *Quia Joannes quidem signum fecit nullum.* Ubi ponderanda sunt Evangelistæ verba. Non enim videtur ipse hoc affirmare, sed ex aliorum ore referre. Sic enim ait loquens de Christo: *Querebant igitur eum apprehendere, et exivit de manibus eorum, et abiit iterum trans Jordanem, in eum locum ubi erat Joannes baptizans primum, et mansit illic, et multi veniebant ad eum, et dicebant quia Joannes quidem*

signum fecit nullum. Ex quibus constat alios hoc asseruisse, et Evangelistam solum referre quod illi dixerunt. Unde non videtur esse de fide, quia ipse non affirmat eos vera dixisse, neque Spiritus Sancti instinctu locutos, neque fuisse homines singularis sanctitatis, sed de media plebe, qui nondum in Christum credebant, sed illis sese rationibus et conjecturis ad credendum excitabant. Nihilominus non videtur in dubium revocandum, quin ea sententia sit vera et certa. Tum quia, licet Evangelista id non expresse affirmet, sed referat, tacite confirmat tamen. Commemorat quippe credidisse in Christum permultos, et explicat qua ratione fuerint ad credendum permoti, conferendo, scilicet, facta Joannis cum factis Christi, et verba Joannis quibus testimonium Christo reddiderat, cum iis quæ in ipso Christo essent experti. Sicut ergo mens Evangelistæ fuit, eos recte fecisse credendo, ita etiam tacite affirmavit prudenti veraque ratione fuisse adductos. Hoc ergo modo, et refert et affirmat simul Joannem signum fecisse nullum. Et ita intelligit hunc locum Chrysostom., hom. 60 in Joann., quem Theophyl. et Euthym. imitantur; et eadem est sententia Augustini, tract. 48. Ex quo ulterius addendum est, nomine signorum comprehendere opera utriusque gratiæ; sic enim ait: *Nullum miraculum ostendit Joannes, non daemonia fugavit, non expulit febrem, non cæcos illuminavit, non mortuos suscitavit, etc.* Et eadem est sententia aliorum expositorum, et ex ipsa voce signi constat. Usurpatur enim ad significanda extraordinaria et singularia opera, atque adeo miraculosa, quibus annumeratur sanitarum effectio, quando præter ordinem naturæ fit. Ratio autem seu congruentia ob quam ita divinitus ordinatum est, redditur a D. Thoma in hac quæstione, art. 2, ad 2, quia Joannis doctrina et operatio ad Christum ordinabatur; et ideo ut homines principaliter in Christum intenderent, et differentiam inter ipsum et Joannem agnoscerent, expediens erat ut Joannes miracula non faceret, sed ut vitæ exemplo et Scripturæ testimonio doctrinam confirmaret suam.

8. Ultimo, ex dictis in hac et præcedentibus sectionibus constat, quot et quanta fuerint privilegia Sancti Joannis. Omnia enim revocari possunt vel ad gratiam sanctificationem, et virtutes, quæ illam comitantur, vel ad gratias gratis datas, vel ad statum vitæ activæ et contemplativæ, vel ad ministerium in quo est a Deo constitutus, de quibus omnibus

in superioribus dictum est. Quocirca nihil hoc loco addendum superest iis quæ in sequenti sectione de illius gloria et aureolis dicemus.

SECTIO VI.

Quæ sit excellentia gloriæ S. Joannis.

1. *Gloria Joannis quanta.* — Hactenus diximus de donis ac ministeriis gratiæ, quæ in hac vita Joannes est consecutus; reliquum est ut de donis gloriæ dicamus, quod facile erit ex præcedentibus colligere, cum gloria gratiæ operibusque respondeat. Primo igitur certum est, in essentiali gloria B. Joannem summum quemdam gradum et excellens præmium fuisse consecutum. Gratia enim et merita, quibus in hac vita Joannes inter alios excelluit, non fuerunt inania, vel humana tantum, sed digna singularis coronæ, ac præmii apud Deum. Unde eleganter Bernar., dicto ser. de Excellent. S. Joannis: *Considera, inquit, mansiones regni, et universum ordinem humanæ generationis circumvola, solumque Joannem tam Veteris quam Novi Testamenti Patribus videbis esse præpositum, vel æquatam;* et inferius in Seraphinorum ordine illum constituit.

2. Hic vero addendum est, gloriosam B. Joannis animam, non statim ac separata est a corpore, hanc gloriam fuisse consecutam, quia (ut ex Evangelio constat) ante Christum Dominum mortuus est, quo tempore janua regni nondum erat hominibus patefacta. Unde æquali quoque certitudine constat fuisse Joannem eo tempore in eo loco in quo justorum animæ recipiebantur, eisque instantem jamjam sui exilii terminum annuntiasset.

3. *Dubium.* — Hinc vero dubitatio oritur, utrum Joannes dicendus sit ad Novum, an potius ad Vetus Testamentum spectare. Videtur enim ex hoc sequi pertinere ad Testamentum Vetus, tum quia in eo videntur distingui Sancti Novi ac Veteris Testamenti, quod illi in termino viæ statim ad gloriam admissi sunt, si nullum habuissent personalem obicem; hi vero minime, donec totius naturæ impedimentum auferretur; tum etiam quia Joannes mortuus est, priusquam Novum Testamentum esset confirmatum, sanguine enim et morte Christi (ut Paulus inquit) confirmatum est. Tum denique quia Vetus Testamentum observavit, illiusque præceptis et legibus obnoxius fuit, non autem præceptis et le-

gibus Novi Testamenti. Unde Epiphani., lib. de Vitis Prophetarum, Joannem ultimo loco ponit, indicans fuisse ultimum Prophetam Veteris Testamenti. Nihilominus D. Thomas, 2. 2, q. 174, art. 4, ad 3, simpliciter dicit Joannem pertinere ad Novum Testamentum. Et hoc modo explicat quomodo Joannes potuerit esse major Propheta quam Moyses, de quo scriptum erat Deuter. ultimo: *Non surrexit ultra in Israel Propheta sicut Moyses.* Nam hoc loco, inquit, *comparatio fit cum Prophetis Veteris Testamenti; Joannes autem ad Novum Testamentum pertinet, cujus ministri præferuntur etiam ipsi Moysi, quasi magis clare speculantes, ut habetur 2 ad Cor. 3.* Quo ultimo verbo rationem hujus rei indicat, quia Joannes aperte Christum cognovit, et in eum non jam venturum, sed præsentem credidit. Quæ videtur prima et quasi fundamentalis differentia inter Patres Veteris et Novi Testamenti. Deinde probabile est Joannem a Christo fuisse baptizatum, ut D. Thomas hic, art. 6, ad 3, existimat, cum Chrys., hom. 4 Imperfecti. Quod etiam sentit Nazian., orat. 39, versus finem, dicens de Christo: *Sciebat enim paulo post futurum, ut ipse Baptistam baptizaret.* Baptismus autem janua est Novi Testamenti. Quamobrem Isidor., lib. de Vita et morte Sanctorum, Joannem ponit inter Sanctos Novi Testamenti. Hæc vero disceptatio videtur esse posse de modo loquendi. Quia non potest certa aliqua ratione definiri quid omnino requiratur, ut quispiam ex Sanctis ad Novum Testamentum proprie pertinere dicatur. Nam si aliquis contendat necessarium esse ut vivat is aliquo tempore post confirmatum hujusmodi testamentum per mortem Christi, non poterit (ut existimo) ab opinione sua efficaci aliqua ratione adduci, et idem fere erit si quis e contrario contendat sufficere baptismum, vel fidem Messiae jam incarnati, ut aliquis de Novo Testamento esse censeatur.

4. *Responsio.* — *Joannes Baptista non ad Vetus, sed ad Novum Testamentum pertinet.* — Hic vero posterior modus loquendi cum D. Thomas mihi magis probatur. Quia cum præcipua ratio Veteris Testamenti consistat in promissione et expectatione Messiae, qui jam illum non expectabat, sed præsentem intuebatur, sub ea ratione non ad Vetus, sed ad Novum Testamentum pertinere merito censebitur. Confirmatur ac declaratur in Joanne, nam promissio ac prædicatio expressa regni caelorum, propria est Novi Testamenti; hæc

autem initium habuit a Joanne Baptista; ergo ille etiam ad Novum Testamentum pertinuit. Posset tamen aliquis distinctione fortasse non improbabili uti. Potest enim Joannes considerari vel ut membrum Ecclesiæ, vel ut Propheta, et præcursor Christi. Priori modo non pertinuit Joannes ad Novum Testamentum, quia non fuit proprie membrum Ecclesiæ, ut a Christo instituta; prius enim mortuus est quam Christus Ecclesiam suam perfecte fundaret; posteriori autem ratione merito dicitur pertinere ad Novum Testamentum, quia præsentem Christum annuntiabat, non futurum, sicut veteres Prophetae. Et hoc modo locutus est D. Thomas, citato loco; et simili modo in præsentis quæstione, art. 1, ad 1, dicit baptismum Joannis aliqua ratione pertinuisse ad legem Christi, quia fuit quasi sacramentale quoddam disponens ad baptismum Christi.

5. *Joannes virgo perpetuus.* — Secundo dicendum est habere Joannem in beatitudine, præter communem gloriam accidentalem, quæ ex essentiali manat, tres aureolas, virginis, doctoris et martyris; probantur singulæ partes. Nam imprimis Joannem fuisse perpetuo virginem, communis est totius Ecclesiæ vox et consensus, eumque inter virgines numerant Ignatius, ep. 9 ad Philadelphenses; Epiphanius, hæc. 63; Ambrosius, ser. 65; Cassianus, lib. 6 de Cœnobiorum institutis, c. 4. Et idem colligitur ex omnibus Patribus, qui eum *Angelum* appellatum esse dicunt, quod angelicam vitam in corpore duxerit (quos supra late retulimus); sed præcipue videri potest Chrysostomus, hom. 10 et 38 in Matth. Ratio præterea ex dictis est manifesta, quia ostendimus Joannem nunquam mortaliter peccasse; rursus ex Evangelio, et ex iis quæ supra de instituto et ratione ejus disseruimus, constat eum uxorem non duxisse, cum solitariam et eremiticam vitam egerit; ergo necesse est ut virgo permanserit. Nam sine gravi peccato aut illicita copula virginitas a cœlibe amitti non potest. Unde recte Petrus Chrys.: *Merito in natis mulierum cunctis major est hic Joannes, qui non solum adulteras arguit, sed et licita mulierum consortia virginitatis amore calcavit, et rursus: Quid peteret luxuria, nisi castitatis inferitum, pudicitia necem?* Idem, ser. 127, Joannem vocat *virginitatis speculum, pudicitia titulum, castitatis exemplum.*

6. *Aureolam virginis et doctoris in cœlo Joannes habet.* — Quæret vero fortasse aliquis

an Joannes non solum virgo fuerit, sed etiam virginitatem suam Deo voto consecraverit. De hoc nihil invenio a veteribus scriptum; satis tamen pie et probabiliter id affirmare possumus, quoniam ab infantia se totum Deo consecravit, viamque cœlibem ac solitariam perpetuo agere decrevit; ergo verisimile est hoc suum propositum voto firmasse, ut et immobilius esset, et Deo gratus. Neque id omnino intactum Patres reliquerunt, sed indicant potius, cum dicunt Joannem monasticam vitam egisse, ac monachorum principem fuisse, sicut antea retulimus. Ex his ergo satis constat habere Joannem in gloria virginis aureolam. Nam si virginitatem coluit, non carebit propria virginum corona. Atque eadem ratione probari breviter potest, habere aureolam doctoris, quia, teste Christo, *Lucerna fuit ardens et lucens.* Quibus verbis munus doctoris seu Evangelici prædicatoris indicatur, quemadmodum Christus Apostolis dixit: *Vos estis lux mundi, et sic luceat lux vestra coram hominibus,* Mat. 5. Denique ex Evangelica historia, et ex iis quæ in superioribus diximus de munere Joannis satis constat ipsum doctoris munus obiisse.

7. *Aureolam martyrii in cœlis Joannes habet ut verus martyr.* — Postremo, martyrem fuisse Joannem, atque adeo martyris aureolam habuisse, etiam colligitur ex Evangelio, in quo legimus interfectum fuisse ab Herode, eo quod de adulterio ab ipso reprehenderetur. Interfectus ergo est, quia testimonium perhiberet veritati, seu quod virtutis actum exerceret, quod ad rationem martyrii satis est, ut D. Thomas ostendit, 2. 2, q. 124, a. 5, ubi hoc exemplo Joannis probat id sufficere ad rationem martyrii: *Nam in Ecclesia, inquit, B. Joannis Baptistæ martyrium celebratur, qui non pro neganda fide, sed pro reprehensione adulterii mortem sustinuit.* Quam rationem scripsit Augustinus, Psalm. 140, in fine, his verbis: *Pro lege veritatis, pro æqualitate, pro justitia, ideo Sanctus, et ideo martyr.* Et eandem appellationem illi tribuit Ambrosius, dicto serm. 65, et cæteri Patres, exponentes historiam decollationis ejus, vel in concionibus de eadem re. Unde obiter notandus est et cavendus error Josephi, lib. 18 Antiq., c. 7. dicentis, Joannem fuisse interfectum ab Herode, quoniam veritus est ne tanta hominis auctoritas defectionem aliquam pareret. Quæ ratio (si vera esset) per se sola satis non esset ut ea mors rationem martyrii haberet. Vera ergo ratio est, quam Evange-

lista protulit, quæ absque ulla prorsus dubitatione ad martyrium satis fuit, ut bene confirmat Nicephorus, lib. 4 Hist., c. 19. Qui rursus addit eum passum esse martyrium anno trigesimo secundo ætatis cum dimidio, quod etiam dixit Algerus, lib. 2 de Euchar., c. 7. Addunt denique Hieronym., Ep. 27, et Isidor., de Vita et morte Sanctorum, corpus ejus apud Sebastem fuisse sepultum; et notat Hieron. (quem Nicephorus imitatur) truncum corpus fuisse sepulturæ traditum. Nam *Herodiades* (ait Nicephorus) *Joannis reprehensionem quodam modo etiam post capitis resectionem verita, conjungereque id rursus reliquo corpori timens, apud se remotis arbitris in abstrusiori regis loco sepeliendum duxit.*

8. *Corpus Joannis ubi sepultum, et quomodo.* — Hoc vero loco offerebat sese quæstio de reliquiis et corpore Joannis, an credendæ sint esse in terris, et quo in loco esse probabiliter existimentur, et qua rursus veneratione habendæ. Sed hoc postremum commune est Joanni cum cæteris Sanctis, et disputatum in superiori tomo; de aliis vero, quæ ad historiam pertinent, legi potest Canis., de S. Joan., c. 14; et nonnihil attingemus inferius, cum de his qui cum Christo surrexerunt, disputabimus.

9. Hic vero adnotare non omittam locum Gregor., l. 9, ep. 39, dicentis, *corpus præcursoris post mortem a persecutoribus fuisse incensum, sicut (inquit) historia mortis ejus testatur.* Quæ verba ut admiranda notavit Adrianus Papa supra, in rescripto de Imag., ad Carolum Magnum, c. 23, eo quod in Evangelio legimus, corpus Joannis post mortem a discipulis ejus sepultum esse, Marc. 6. Fieri tamen potuit ut post illa tempora ossa Joannis fuerint igni tradita, et hoc fuisse memoriæ proditum in historia quam Gregorius allegat.

ARTICULUS I.

Utrum fuerit conveniens Joannem baptizare¹.

1. *Ad primum sic proceditur. Videtur quod non fuerit conveniens Joannem baptizare. Omnis enim ritus sacramentalis ad aliquam pertinet legem. Sed Joannes non introduxit novam legem. Ergo inconveniens fuit quod novum ritum baptizandi introduceret.*

2. *Præterea, Joannes fuit missus a Deo in*

¹ 4, d. 2, q. 2, art. 2, ad 4.

testimonium tanquam Propheta, secundum illud Luc. 1: Tu puer Propheta Altissimi vocaberis. Sed Prophetae qui fuerunt ante Christum, non introduxerunt novum ritum, sed ad observantiam legalium rituum inducebant, ut patet Malac. ultim.: Mementote legis Moysi, servi mei. Ergo nec Joannes novum ritum baptizandi introducere debuit.

3. *Præterea, ubi est alicujus rei superfluitas, non est ad illud aliquid addendum. Sed Judæi excedebant in superfluitate baptismatum; dicitur enim Marci 7, quod Pharisei et omnes Judæi nisi crebro laverint manus, non manducant, et a foro venientes nisi baptizentur, non comedunt; et alia multa sunt quæ tradita sunt illis servare, baptismata calicum, et urceorum et aramentorum, et lectorum. Ergo inconueniens fuit quod Joannes baptizaret.*

Sed contra est auctoritas Scripture, Matth. 3, ubi, præmissa sanctitate Joannis, subditur, quod exibat ad eum multi, et baptizabantur in Jordane.

*Respondeo dicendum, quod conveniens fuit Joannem baptizare, propter quatuor. Primo quidem, quia oportebat Christum a Joanne baptizari, ut baptismum consecraret, ut Augustinus dicit super Joannem¹. Secundo, ut Christus manifestaretur. Unde ipse Joannes Baptista dicit Joannis primo: *Ut manifestetur, scilicet, Christus in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans; concurrentibus enim turbis ad baptismum, annuntiabat Christum, quod quidem facilius sic factum est, quam si per singulos discurrisset, ut Chrysostomus dicit super Joan.² Tertio, ut suo baptismo assuefaceret homines ad baptismum Christi. Unde Gregorius dicit, in quadam homil.³ quod ideo Joannes baptizavit, ut præcursoris suæ ordinem servans, qui nasciturum Dominum nascendo præveniret, baptizando quoque baptizaturum Dominum præveniret. Quarto, ut ad penitentiam homines inducens, homines præpararet ad digne suscipiendum baptismum Christi. Unde ibidem Beda dicit, quod quantum catechumenis nondum baptizatis prodest doctrina fidei, tantum profuit baptisma Joannis ante baptismum Christi. Quia, sicut ille prædicabat penitentiam, et baptismum Christi prænuuntiabat, et in cognitionem veritatis, quæ mundo apparuit, attrahebat, sic ministri Ecclesiæ primo erudiunt, post peccata eorum redarguunt, demum**

¹ Habetur ex serm. 1 de Epiph., tom. 10.

² Hom. 16 in Joan., ante medium, to. 3.

³ Homil. 7 in Evan., parum ante med.

in baptismo Christi remissionem peccatorum promittunt.

Ad primum ergo dicendum, quod baptismus Joannis non erat per se sacramentum, sed quasi quoddam sacramentale disponens ad baptismum Christi. Et ideo aliquantulum pertinebat ad legem Christi, non autem ad legem Moysi.

Ad secundum dicendum, quod Joannes non solum fuit Propheta, sed plus quam Propheta, ut dicitur Matth. 11; fuit enim terminus legis, et initium Evangelii. Et ideo magis pertinebat ad eum, verbo et opere inducere homines ad legem Christi, quam ad observantiam veteris legis.

Ad tertium dicendum, quod baptismata illa Phariseorum erant inania, utpote ad solam munditiam carnis ordinata. Sed baptismus Joannis ordinabatur ad munditiam spiritua-lem, inducebat enim homines ad penitentiam, ut dictum est.

Quæstio hujus articuli per se facilis est, et littera D. Thom. adeo perspicua, ut non indigeat commentario, præter dicta disputatione præcedenti, et ea quæ in sequenti addemus.

ARTICULUS II.

Utrum baptismus Joannis fuerit a Deo¹.

1. Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod baptismus Joannis non fuerit a Deo. Nihil enim sacramentale, quod est a Deo, denominatur ab homine puro, sicut baptismus novæ legis non dicitur Petri vel Pauli, sed Christi. Sed ille baptismus denominatur a Joanne, secundum illud Matthæi 21: Baptismus Joannis unde erat? e caelo, an ex hominibus? ergo baptismus Joannis non fuit a Deo.

2. Præterea, omnis doctrina de novo a Deo procedens, aliquibus signis confirmatur; unde et Dominus, Exod. 4, dedit Moysi potestatem signa faciendi. Et Hebr. 2 dicitur: Cum fides nostra principium accepisset enarrari a Deo ab eis qui audierunt, in nos confirmata est, contestante Deo signis et portentis. Sed de Joanne Baptista dicitur Joan. 1: Joannes signum fecit nullum. Ergo videtur quod baptismus, qui baptizavit, non esset a Deo.

3. Præterea, sacramenta, quæ sunt divinitus instituta, aliquibus sacre Scripturæ præceptis continentur. Sed baptismus Joannis non

¹ 4, d. 2, q. 2, art. 1, q. 3. Baptismus hic non fuit sacramentum, sed sacramentale.

præcipitur aliquo præcepto sacre Scripturæ. Ergo videtur quod non fuerit a Deo.

Sed contra est quod dicitur Joann. 1: Qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum, etc.

Respondeo dicendum, quod in baptismo Joannis duo possunt considerari, scilicet, ipse ritus baptizandi, et effectus baptismi. Ritus quidem baptizandi non fuit ex hominibus, sed a Deo, qui familiari Spiritus Sancti revelatione Joannem ad baptizandum misit. Effectus autem illius baptismi fuit ab homine, quia nihil in illo baptismo efficiebatur quod homo facere non posset. Unde non fuit a solo Deo, nisi in quantum Deus in homine operatur.

Ad primum ergo dicendum, quod per baptismum novæ legis homines interiorius per Spiritum Sanctum baptizantur, quod facit solus Deus. Per baptismum autem Joannis, solum corpus mundabatur aqua. Unde dicitur Matth. 3: Ego baptizo vos in aqua, ille vos baptizabit in Spiritu Sancto. Et ideo baptismus Joannis denominatur ab ipso, quia, scilicet, nihil in eo agebatur quod ipse non ageret. Baptismus autem novæ legis non denominatur a ministro, qui principalem baptismi effectum non agit, scilicet, interiorem emundationem.

Ad secundum dicendum, quod tota doctrina et operatio Joannis ordinabatur ad Christum, qui multitudine signorum, et suam, et Joannis doctrinam confirmavit. Si autem Joannes signa fecisset, homines ex æquo Joanni et Christo attendissent. Et ideo ut homines principaliter Christo intenderent, non est datum Joanni ut faceret signum; Judæis tamen quærentibus quare baptizaret, confirmavit suum officium auctoritate Scripturæ, dicens: Ego vox clamantis in deserto, etc., ut dicitur Joann. 1. Ipsa etiam austeritas vite ejus officium commendabat, quia, ut Chrysostomus dicit super Matth., mirabile erat in humano corpore tantam patientiam videre.

Ad tertium dicendum, quod baptismus Joannis non fuit ordinatus a Deo, nisi ut modico tempore duraret, propter causas prædictas. Et ideo non fuit commendatus aliquo præcepto communiter edito in sacra Scriptura, sed familiari quadam revelatione Spiritus Sancti, ut dictum est.

COMMENTARIUS.

Joannis baptismus a Deo.— Proprius sensus hujus articuli est, an baptismus Joannis quoad ritum et modum baptizandi fuerit a Deo

ARTICULUS III.

Utrum in baptismo Joannis gratia daretur¹.

1. Ad tertium sic proceditur. Videtur quod in baptismo Joannis gratia daretur. Dicitur enim Marci primo: Fuit Joannes in deserto baptizans, et prædicans baptismum penitentiae in remissionem peccatorum. Sed penitentia et remissio peccatorum est per gratiam. Ergo baptismus Joannis gratiam conferebat.

2. Præterea, baptizandi a Joanne confitebantur peccata sua, ut habetur Matth. 3, et Marc. 1. Sed confessio peccatorum ordinatur ad peccatorum remissionem, quæ fit per gratiam. Ergo in baptismo Joannis gratia conferebatur.

3. Præterea, baptismus Joannis propinquior erat baptismo Christi, quam circumcisio. Sed per circumcisionem remittebatur peccatum originale; quia, ut Beda dicit², idem salutifere curationis auxilium circumcisio in lege contra originalis peccati vulnus agebat, quod nunc baptismus agere revelatæ gratiæ tempore consuevit. Ergo multo magis baptismus Joannis remissionem peccatorum operabatur, quod sine gratia fieri non potest.

Sed contra est quod Matth. 3 dicitur: Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiam. Quod exponens Gregorius in quadam Homilia³, dicit: Joannes non in spiritu, sed in aqua baptizat, quia peccata solvere non valet. Sed gratia est a Spiritu Sancto, et per eam peccata tolluntur. Ergo baptismus Joannis gratiam non conferebat.

Respondeo dicendum quod, sicut dictum est, tota doctrina et operatio Joannis preparatoria erat ad Christum; sicut ministri et inferioris artificis est præparare materiam ad formam quam inducit principalis artifex. Gratia autem conferenda erat hominibus per Christum, et secundum illud Joannis 1: Gratia et veritas per Jesum facta est. Et ideo baptismus Joannis gratiam non conferebat, sed solum ad gratiam præparabat tripliciter. Uno quidem modo, per doctrinam Joannis inducentem homines ad fidem Christi. Alio modo, assuefaciendo homines ad ritum baptismi Christi. Tertio modo, per penitentiam præparando

¹ 4, d. 2, q. 2, a. 1, q. 1, corp.

² In hom. Circumcisionis, inter pr. et med. Eam habes in hom. totius anni.

³ Hom. 7 in Evang., parum ante med.

institutus, et Joanni traditus ac inspiratus, an vero fuerit humanum inventum? Ad majorem autem doctrinæ explicationem, distinguit D. Thomas inter ritum, et effectum baptismi, et quoad ritum dicit baptismum illum fuisse a Deo, juxta illud Joan. 1: Qui misit me baptizare in aqua. Ex quo verbo constat, ex peculiari Spiritus Sancti inspiratione fuisse Joannem ad baptizandum missum, atque ita a Deo accepisse baptismum. Sed posset aliquis respondere, accepisse quidem Joannem a Deo revelationem, seu præceptum baptizandi, non tamen modum ritumve baptismi. Sed cum Evangelista dicat: Qui misit me baptizare in aqua, illo verbo satis totum illius baptismi ritum expressit, quia (ut infra videbimus) nihil aliud erat de necessitate illius baptismi quam exterior aquæ ablutio. Quanquam etiam si aliquid aliud ad ritum illius baptismi pertinisset, totum id foret intelligendum sub illo verbo esse comprehensum; sicut cum dicitur Christum misisse Apostolos ad baptizandum, illa voce complectimur totum id quod ad baptismum Christi perficiendum necessarium est. Quia, licet nomen illud ab exteriori lotionem sumptum sit, significat tamen totam illam actionem, vel cæremoniam, quæ ad baptismum perficiendum est necessaria. Quoad effectum vero illius baptismi, ait D. Thomas fuisse ab homine. Quod nihil aliud dictum est, quam baptismum illum non habuisse effectum ullum supernaturalem, sed in sola externa lotionem, quæ ab homine fit, constituisse; quod (ut infra videbimus) certum est de effectu ex opere operato, et propria efficacia ipsius baptismi. Nam ad effectum gratiæ ex opere, seu dispositione operantis consequendum, poterat ille baptismus aliquo modo concurrere, excitando et movendo homines ad penitentiam; quo sensu, inter alios dictus est ille, baptismus penitentiae. In solut. ad 4, notandum est verbum illud: Baptismus novæ legis non denominatur a ministro, qui principalem baptismi effectum non agit, scilicet interiorem emundationem. Exponendum namque est juxta communem doctrinam D. Thomæ, scilicet in baptismo novæ legis ministrum non agere effectum gratiæ sua virtute, neque suo nomine, sed in virtute Christi, et ideo merito vocari baptismum Christi. In baptismo autem Joannis nihil fiebat, nisi illud sensibile et externum, quod ab homine virtute propria fieri potest. De solutione ad 2 et 3 dicemus in proxima disputatione sequenti.